לְשַׁמֵּשׁ אוֹ לַעֲשׂוֹת צָרְכָיו, * אִם לֹא (יא) * שֶׁהָיָה מִבְּעוֹד יוֹם טָפַח, שֶׁאָז מֻתָּר לְהוֹסִיף עָלֶיהָ בְּשַׁבָּת (מרדכי ריש פרק כירה (שם)): **ב** [ד]עֲצִים שֶׁתּוֹקְעִין רִאשׁוֹן הָאֶחָד בְּדֹפֶן (ג) הַסְּפִינָה (יב) וְכוֹפְפִין רִאשָׁן הַשֵּׁנִי בַּדֹּפֶן הַשֵּׁנִי שֶׁל הַסְּפִינָה, וּפוֹרְסִין מַחֲצֶלֶת עֲלֵיהֶם לְצֵל, אִם יֵשׁ (יג) בְּרָחְבָּן טָפַח, אוֹ אֲפִלּוּ אֵין בְּרָחְבָּן טָפַח אִם אֵין בֵּין זֶה לָזֶה שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, (יד) חֲשִׁיבֵי כְּאֹהֶל וּמֻתָּר לִפְרֹס עֲלֵיהֶם בְּשַׁבָּת מַחֲצֶלֶת, דְּהָוֵי לֵהּ תּוֹסֶפֶת אֹהֶל עֲרַאי וְשָׁרֵי. (טו) וּמִטַּעַם זֶה [ה]מַחֲצֶלֶת פְּרוּסָה כְּדֵי טֶפַח, מֻתָּר לִפְרֹס שְׁאָר הַמַּחֲצֶלֶת בְּשַׁבָּת, [ו]וְטֶפַח שֶׁאָמְרוּ, (טז) חוּץ מִן (ז) הַכְּרִיכָה: **ג** (יז) * [ז]מִטָּה כְּשֶׁמְּעַמְּדִים אוֹתָהּ, (יח) אָסוּר (ה) לְהַנִּיחַ

ושְׁאָר פּוֹסְקִים. **ד** ערוּבין (ע״א) מִשְׁמֵיהּ דְּרַב (אשי) [אַסִּי] וּכְתָבוֹ הָרִי״ף בְּפֶרֶק י״ז דְּשַׁבָּת (פט:). **ה** שָׁם (גַּם) מִשְּׁמֵהּ דְּרַב. **ו** הָרִיטְבָ״א (שם ד״ה זיל) בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת שְׁדִקְדְּקוּ מִלְּשׁוֹן רַשׁ״י (שם ד״ה כורכן). **ז** שַׁבָּת קל״ח (ע״א) בְּרַיְתוֹת דְּאַנְקְטֵי אַבָּיֵי מֵהָא דְּגוּד.

בְּאֵר הֵיטֵב

כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְעַיֵּן בְּאֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן כ״ה (סק״ה) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: **ב** (ג) **הַסְּפִינָה** וְכוּ׳. מַה שֶּׁיֵּשׁ נוֹתְנִין חֻשּׁוּקִים שֶׁל עֵץ עַל עֵרֶסֶת הַתֵּינוֹק וְנוֹתְנִים עָלֶיהָ סָדִין, אָסוּר לַעֲשׂוֹת אֶלָּא אִם כֵּן עֲשׂוּיָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב פֹּה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): (ד) **הַכְּרִיכָה**. פָּרוּשׁ שְׁאֵין סְבִיב הָעַגּוּל בְּחֶשְׁבּוֹן הַטֶּפַח, אֶלָּא מַה שֶּׁיֵּשׁ חוּץ לָעַגּוּל, וְעַיֵּן ט״ז (סק״ג): **ג** (ה) **לְהַנִּיחַ**. וְתִבָּה רְחָבָה שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ כְּפָרָה, אִם אֵינָהּ קְבוּעָה בְּצִירִים אָסוּר לְהַנִּיחַ עָלֶיהָ בְּשַׁבָּת. אַף עַל גַּב דְּאֵינָהּ קְבוּעָה כְּלָל וְאֵינָהּ עֲשׂוּיָה אֶלָּא לְפָתַח בְּעַלְמָא, אָסוּר,

בֵּאוּר הֲלָכָה

אֲבָנִים כְּדֵי לֵישֵׁב עֲלֵיהֶן חֲשִׁיבָא טְפֵי, דְּלָאו מְשׁוּם מְחִצָּה אִיתְּתִנְהוּ עֲלָה כִּי אִם מְשׁוּם גְּזֵרַת אֲטָבָא, עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י״א מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַחַיֵּי אָדָם.

* **אִם לֹא וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י״א מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַחַיֵּי אָדָם.

וְעַיֵּן שָׁם בְּנִשְׁמַת אָדָם כְּלָל מ״ד אוֹת ה׳ שֶׁמְּצַדֵּד דְּטָמְקוֹם שֶׁיֵּצְרוּ שֶׁל אָדָם תּוֹקְפוּ וְהַנְּגֵרוֹת דּוֹלְקִים וְיֵשׁ לַחֹשׁ חַס וְשָׁלוֹם לְמוֹצִיא שִׁכְבַת זֶרַע לְבַטָּלָה אוֹ שֶׁיִּשְׁמַשׁ לְאוֹר הַנֵּר דְּאִיכָּא סַכָּנָה, שֶׁמֻּתָּר אָז לִסְמֹךְ עַל הַפּוֹסְקִים שֶׁהֶבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ג׳ שֶׁמְּתִירִין לַעֲשׂוֹת מְחִצַּת עֲרַאי לָזֶה, וּמֻתָּר לְהַעֲמִיד הַפַּארְוָוא״ן אַף שֶׁלֹּא הָיָה נִפְשָׁט מֵעֶרֶב שַׁבָּת, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב הַטַּעַם, דְּלִדִידְהוּ לֹא חֲשִׁיב זֶה מְחִצָּה הַמֻּתֶּרֶת כְּלָל, מִפְּנֵי שֶׁיָּכוֹל לְהַסְתִּיר הַנֵּר בְּצַצָּה אַחֶרֶת כְּגוֹן עַל יְדֵי כְּפִיַּת כְּלִי. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁהוּא מֻתִּיר כְּשֶׁיִּצְרוּ תּוֹקְפוּ אֲפִלּוּ אִם אוֹרֵי הַנֵּר נִרְאֶה לְמַעְלָה מֵהַמְּחִצָּה, אֲבָל בְּלָאו הָכִי חֲלִילָה לְהָקֵל בָּזֶה:

* **שֶׁהָיָה מִבְּעוֹד יוֹם טָפַח. בְּמָגֵן אַבְרָהָם** (סק״ג) **אֵיתָא טֶפַח בּוֹלֵט מִן הַצַּד, וְהַיְנוּ שְׁמוֹסִיף אַחַר כָּךְ בְּרָחְבָּהּ. אֲבָל בְּבֵיתִ יוֹסֵף** (ד״ה וילון) **הֲבִיא בְּשֵׁם הַמְּרַדְכַי** (פ״ג סי׳ שי״א) **שֶׁהָיָה כּוֹרֵךְ הַמְּחִצָּה לְצַד מַעְלָה וְנוֹתְנָהּ עַל הַמּוֹט וּמְשַׁיֵּר בָּהּ רֹחַב טֶפַח, וְאַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת פּוֹשְׁטָהּ לְצַד מַטָּה, וּבִתּוֹסֶפְתָּא שַׁבָּת** (סק״ו) **הַקְשָׁה עַל זֶה דְּבְטֶפַח לְמַעְלָה לֹא חֲשִׁיב עֲדַיִן מְחִצָּה כְּלָל דְּאֵין קְרוֹי מְחִצָּה רַק בַּעֲשָׂרָה, אֲבָל הַפְּרִי מְגַדִּים** (א״א סק״ג) **כָּתַב דְּעַל כָּרְחָךְ בְּכָל גְּוֹנֵי מַתֶּר וְכֵן כָּתְבוּ הַגְּרַ״ז** (ס״ה) **וּלְבוּשֵׁי שָׁרד:**

ג * **מִטָּה וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יז) בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דְּאִם עָשָׂה אֵיזֶה דָּבָר

(יט) וְכֵן מַה שֶּׁכָּתַב אִם אֵין בֵּין זֶה לָזֶה וְכוּ׳ הַיְנוּ גַּם כֵּן אֲפִלּוּ רַק בְּמָקוֹם אֶחָד, וְאָמְרִינַן לְבוּד וְהָוֵי כְּאִלּוּ הָיָה שְׁלֹשָׁה טְפָחִים מֻכָּסֶּה בְּמָקוֹם אֶחָד: **(יד) חֲשִׁיבֵי כְּאֹהֶל וּמֻתָּר וְכוּ׳.** דְּדַוְקָא לַעֲשׂוֹת אֹהֶל עֲרַאי מִתְּחִלָּה, אָסוּר, אֲבָל אִם נַעֲשָׂה כְּבָר, מֻתָּר לְהוֹסִיף עָלָיו, וּבָזֶה כַּיָּוֹן שֶׁהָיָה בְּצַע אֶחָד רֹחַב טֶפַח דְּהוּא שִׁעוּר אֹהֶל, אוֹ שֶׁהָיָה פְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים בֵּין זֶה לָזֶה דְּהוּא שִׁעוּר לְבוּד וְהָוֵי כְּמוֹ הָעֲצִים מְחֻבָּרִים יַחַד בְּשִׁעוּר שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, חָשׁוּב נַעֲשָׂה אֹהֶל מִכֹּחַ: **(טו) וּמִטַּעַם זֶה וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּהָכָא נַמִּי כֵּיוָן דְּהָיָה טֶפַח פְּרוּסָה מִבְּעוֹד יוֹם, מֻתָּר אַחַר כָּךְ לִפְרֹס עוֹד, דְּאֵינוֹ אֶלָּא מוֹסִיף עַל אֹהֶל עֲרַאי, אֲבָל בְּלָאו הָכִי אָסוּר. וְאַף דִּלְקַמָּן בְּסָעִיף ג׳ אָמְרִינַן דְּאֵינוֹ אָסוּר מִשּׁוּם אֹהֶל עֲרַאי אֶלָּא כְּשֶׁעוֹשֶׂה, שָׁאנֵי הָכָא שֶׁעוֹשֶׂה לְהַדְיָא בְּשִׁכְבִיל אֹהֶל לְצֵל אוֹ לְהָגֵן מִפְּנֵי הַצִּנָּה וְהַגְּשָׁמִים וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְקַמָּה בְּסָעִיף ג׳: **(טז) חוּץ מִן הַכְּרִיכָה.** הַיְנוּ שֶׁאִם הָיְתָה מַחֲצֶלֶת פְּרוּסָה לְשֵׁם גַּג וּכְרָכָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, דְּצָרִיךְ שֶׁתִּשָּׁאֵר טֶפַח פָּרוּס כְּדֵי שֶׁיְּהֵא מֻתָּר לִפְרֹס הַכֹּל וְכַנַּ״ל, אֵין רֹחַב הָעַגּוּל שֶׁל הַכְּרִיכָה עוֹלֶה בְּשִׁעוּר טֶפַח, דְּהַכְּרִיכָה אֵינָהּ חֲשׁוּבָה פְּרוּסָה עַל הַגַּג לְאֹהֶל, אֶלָּא צָרִיךְ שֶׁיִּשָּׁיֵר טֶפַח פָּרוּס לְבַדּוֹ מֵרֹחַב הָעַגּוּל שֶׁל הַכְּרִיכָה [בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש וכן מחצלת)]. (כ) יֵשׁ מֵהָאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ, דַּאֲפִלּוּ הָכִי, לִפְרֹס הַמַּחֲצֶלֶת כְּשֶׁחִיא כְּרוּכָה עַל אֵיזֶה דָּבָר שֶׁשָּׁיָּךְ בּוֹ אֹהֶל לְהַדְיָא, אָסוּר מִשּׁוּם אֹהֶל, דְּדַוְקָא בָּזֶה שֶׁהָיָה פָּרוּס מִתְּחִלָּה וּכְרָכָהּ, לֹא מַחֲזֵי בָּזֶה כְּמִשַּׁיֵּר לְאֹהֶל, אֲבָל לְתַחְתָּנָהּ כָּךְ כְּשֶׁהִיא פְּרוּסָה עַל דָּבָר אַחֵר, אָסוּר: **ג (יז) מִטָּה וְכוּ׳.** הִנֵּה כְּדֵי שֶׁנְּבִין הֵיטֵב אֶת דִּבְרֵי הַסָּעִיף אַקְדִּים הַקְּדָמָה קְצָרָה, וְהוּא, דְּאַף דִּלְעִנְיַן בִּנְיָן קָבַע אַף אִם עָשָׂה אֵיזֶה דִּבֵּר מַשֶּׁהוּ לְהוֹסִיף עַל הַבִּנְיָן קָבַע וּבֵין בְּגַג חַיָּב וְכָל שֶׁכֵּן אִם עוֹשֶׂה אֶת כָּל הַגַּג, מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן אֹהֶל עֲרַאי לֹא אָסְרוּ בְּעוֹשֶׂה אֶת הַגַּג לְחוּד, אִם לֹא שֶׁעוֹשֶׂה אֶת הַגַּג כְּדֵי לְהָגֵן מִפְּנֵי הַחַמָּה וְהַגְּשָׁמִים וְכֵיוָצֵא בָּזֶה, דְּאָז הוּא קָצַת בִּבְחִינַת אֹהֶל, אֲבָל בְּלָאו הָכִי לֹא אָסְרוּ (כא) כִּי אִם בְּעוֹשֶׂה גַּם הַמַּחֲצוֹת עֲרַאי שַׁתַּחְתָּיו בְּשַׁבָּת. גַּם לֹא אָסְרוּ כִּי אִם בְּשֶׁעָשָׂה כַּסָּדָר, מִתְּחִלָּה הַמַּחֲצוֹת וְאַחַר כָּךְ הַכִּסּוּי דְּאָז דּוֹמֶה קְצָת לְאֹהֶל קָבַע, אֲבָל אִם עָשָׂה לְהֶפֶךְ, לֹא אָסְרוּ. וְיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין דְּבָעִינַן שֶׁיִּהְיֶה צָרִיךְ גַּם כֵּן לָאִויר שֶׁתַּחְתָּיו, וּכְרוֹתֵיהוּ פָּסַק הַמְחַבֵּר לְקַמָּן בְּסָעִיף ז׳: **(יח) אָסוּר לְהַנִּיחַ וְכוּ׳.** בְּדִקְדּוּק כָּתַב

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לִסְמֹךְ עַל דְּבָרָיו. וְעַל כָּל פָּנִים (יז) לְכַלַּי עַלְמָא מֻתָּר לְכַסּוֹת הַסְּפָרִים בִּכְסוּי בְּעַלְמָא וְהַיְנוּ כְּלִי בְּתוֹךְ כְּלִי לְהַתִּיר הַתַּשְׁמִישׁ, דְּזֶה לֹא הָוֵי מְחִצָּה כְּלָל: **(יא) שֶׁהָיָה מִבְּעוֹד יוֹם טָפַח.** וְלָכֵן פַּארַוְוא״ן שֶׁעוֹמֵד מֵפְשָׁט טֶפַח מֵעֶרֶב שַׁבָּת, מֻתָּר לְפוֹשְׁטוֹ כֻּלּוֹ, אֲבָל אִם הָיָה מְקֻפָּל אַף עַל פִּי שֶׁכֻּלּוֹ הַרְבֵּה יוֹתֵר מִטֶּפַח, לֹא מְהַנֵּי שֶׁהֲרֵי לֹא נַעֲשָׂה זֶה בִּשְׁבִיל מְחִצָּה [חַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל לט ס״ד)]: **ב (יב) וְכוֹפְפִין רִאשָׁן וְכוּ׳.** הַיְנוּ שֶׁעוֹשִׂין כְּמוֹ חֻשּׁוּקִין [שֶׁקּוֹרִין רַייפִי״ן] עַל פְּנֵי רֹחַב הַסְּפִינָה מִלְּמַעְלָה, (טו) וְעוֹשֶׂה כֵּן בְּעֲצִים הָרְחָבָה סְמוּכִין זֶה לָזֶה עַל כָּל אָרְכָּהּ שֶׁל סְפִינָה. (טו) וְהוּא הַדִּין עֲרִיסַת הַתִּינוֹק שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ חֻשּׁוּקִים וּפוֹרְסִין עֲלֵיהֶם סָדִין לְהָגֵן מִפְּנֵי הַזְּבוּבִים, אִם הַחֻשּׁוּקִים נַעֲשִׂים מִבְּעוֹד יוֹם בְּדֶרֶךְ שֶׁנִּתְבָּאֵר, מֻתָּר לִפְרֹס עֲלֵיהֶם סָדִין בְּשַׁבָּת, וְאִם לָאו אָסוּר. (יז) וְהוּא הַדִּין דְּאָסוּר לִפְרֹס סָדִין עַל הָעֲגָלוֹת, דְּעִשּׁוּי גַּם כֵּן לְהָגֵן עַל מַה שֶּׁתַּחְתָּיהָ וְהָוֵי כְּאֹהֶל, אִם לֹא שֶׁהָיָה פָּרוּס כְּבָר מֵעֶרֶב שַׁבָּת בְּרֹחַב טֶפַח וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. וְהָא דְּלֹא חֲשִׁיבִי כָּל זֶה לְאֹהֶל קָבַע, הַיְנוּ מִשּׁוּם דְּאֵין עוֹשִׂין אוֹתָן אֶלָּא לְפִי שָׁעָה וְלֹא לְהִתְקַיֵּם: **(יג) בְּרָחְבָּן טֶפַח.** שֶׁרֹּחַב הָעֵץ הָעָגֹל הָיָה טֶפַח (יח) וַאֲפִלּוּ רַק בְּאֶחָד מֵהֶן,

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(יט) הָרַגְלַיִם תְּחִלָּה וּלְהַנִּיחַ עֲלֵיהֶם הַקְּרָשִׁים, אֶלָּא יָשִׁים הַקְּרָשִׁים תְּחִלָּה בָּאֲוִיר, וְאַחַר כָּךְ הָרַגְלַיִם תַּחְתֵּיהֶם. ח טוּר בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת שָׁם (ד"ה כסא).

(כ) ח וְהָנֵי מִלֵּי כְּשֶׁהָרַגְלַיִם הֵם (כא) * דַּפִּים מְחֻבָּרִים כְּמוֹ (כב) דְּפָנֵי הַתֵּבָה, אֲבָל יַרְגְּלַיִם שֶׁל * מִטּוֹת שֶׁלָּנוּ

מַשְׁנָה בְּרוּרָה

לָשׁוֹן זֶה, דְּדָוְקָא לְהַנִּיחַ אָסוּר דְּהָוֵי בָּזֶה כְּמַתְחִיל לַעֲשׂוֹת מְחִצּוֹת לְאֹהֶל, וְאָסוּר כְּשֶׁמַּנִּיחַ אַחַר כָּךְ הַקְּרָשִׁים לְמַעְלָה, (כג) אֲבָל אִם הָיוּ מֻנָּחִים מִכְּבָר בְּזֶה הַמָּקוֹם, מֻתָּר לְהַנִּיחַ הַקְּרָשִׁים עֲלֵיהֶם וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן י"ז. אַף אִם הַמִּטָּה רְחָבָה בְּיוֹתֵר, אָסוּר לְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן כ"א אֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה, וְעַיֵּן שָׁם בְּסָעִיף י"ג (ס"ק מח) מַה שֶּׁנִּכְתַּב בָּזֶה: (יט) הָרַגְלַיִם תְּחִלָּה וְכוּ'. דְּהוּא (כג) כְּדֶרֶךְ בִּנְיָן, דְּהָרַגְלַיִם הֵם מְחִצָּה, וְהַקְּרָשִׁים שֶׁל הַכִּסּוּי הוּא כְּמוֹ גַּג, וְנִמְצָא כְּעוֹשֶׂה אֹהֶל בְּשַׁבָּת, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת, לְאֵחֹז הַקְּרָשִׁים שֶׁל הַכִּסּוּי בָּאֲוִיר וְאַחַר כָּךְ לָתֵת מִתְּחִלָּה דְּהוּא (כד) שֶׁלֹּא כְּדַרְכּוֹ בִּנְיָן: (כ) וְהָנֵי מִלֵּי וְכוּ'. הַטַּעַם, דִּבְאֹהֶל עֲרַאי כָּזֶה (כה) שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן בַּעֲשִׂיָּתוֹ לְשֵׁם אֹהֶל שֶׁתַּחְתָּיו אֶלָּא לְתַשְׁמִישׁ אַחֵר עַל גַּבָּיו מִלְמַעְלָה וְרַק מִמֵּילָא נַעֲשֶׂה כְּמוֹ אֹהֶל לְמִטָּה, לֹא אִסְּרוּ אֶלָּא כְּשֶׁעוֹשֶׂה גַּם מְחִצּוֹת תַּחְתָּיו. וְהֵיכָא שֶׁפּוֹרֵס סָדִין אוֹ מֻחְצָלָת לְשֵׁם אֹהֶל כְּגוֹן לְהָגֵן מִפְּנֵי הַחַמָּה. וְהַגְּשָׁמִים (כו) אוֹ כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ תַּחְתָּיו בְּאֵיזֶה דָּבָר, אָסוּר אַף בְּלֹא מְחִצּוֹת וְכֵהֵיכִא דְּסָעִיף ב' בְּסוֹפוֹ, כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) דִּלְכֹתְּחִלָּה נָקֵב שֶׁהֶעֱשָׂן יוֹצֵא [שֶׁקּוֹרִין קוֹימִ"ן] בְּכַר שֶׁל תֶּבֶן וְכַיּוֹצֵא בּוֹ, אָפְשָׁר דְּאָסוּר, דְּכֵיוָן שֶׁיֵּשׁ לְאוֹתוֹ הַמָּקוֹם מְחִצּוֹת בְּפָנֵי עַצְמוֹ הָוֵי כְּעוֹשֶׂה אֹהֶל בְּתִחְלָה, וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְמַה שֶּׁהִתִּירוּ בְּסִימָן שי"ג (סק"א) לְסֹתְמוֹ הָאַרְבָּה שֶׁבַּגַּג מִטַּעַם דְּהוּא רַק הוֹסָפַת אֹהֶל עֲרַאי, הָתָם הָאַרְבָּה אֵינוֹ מַחֲזִיק אֶלָּא מִקְצַת הַגַּג, אֲבָל כָּאן הַנָּקֵב שֶׁהֶעֱשָׁן יוֹצֵא מַחֲזִיק כָּל רֹחַב הַמְּחִצּוֹת שֶׁסָּבִיב לָהּ, וְהָוֵי עַל יְדֵי סְתִימַת הַכַּר (כז) כְּגַג עַל הַמְּחִצּוֹת. וּלְפִי זֶה פָּשׁוּט דְּאִם הַנָּקֵב הוּא בַּכַּתֶּלֶת מִן הַצַּד, מֻתָּר לְסֹתְמוֹ בְּכַר דְּהוּא רַק תּוֹסָפַת מְחִצָּה בְּעָלְמָא [פְּרִי מְגַדִּים]. עוֹד כָּתַב דִּבְלֶע"ך שֶׁעֲשׂוּי בְּקוֹימִ"ן וְקַרְטֹנִי שָׁם, מֻתָּר לְסֹתְמוֹ בּוֹ בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב דְּהוֹאִיל דְּקַרְטֹנִי שָׁם הָוֵי כֵּלִים. וְעַיֵּן בְּתוֹסָפַת שַׁבָּת (ס"ק יא) שֶׁכָּתַב, דְּמַה דְּמִסְתַּפֵּק הַמָּגֵן אַבְרָהָם הוּא דַּוְקָא כְּשֶׁהַחוֹר שֶׁהֶעֱשָׁן יוֹצֵא הוּא מֻחְזָק שִׁלְשָׁה טְפָחִים, דְּאִי לָאו הָכִי אָמְרִינַן לָבוּד וְהָוֵי כְּסָתוּם וְשָׁרֵי, וּכְעֵין מַה שֶּׁכָּתוּב לְמַעְלָה בְּסָעִיף ב' [אַף הַפְּרִי מְגַדִּים לֹא פְּשִׁיטָא לֵהּ דְּבָר זֶה כָּל כָּךְ עַיֵּן שָׁם, וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּהַסּוֹמֵךְ עַל הַתּוֹסָפַת שַׁבָּת לֹא הִפְסִיד דִּבְלָאו הָכִי דָּבָר זֶה רָפוּי הוּא אֵצֶל הַמָּגֵן אַבְרָהָם גּוּפָא, דְּאָפְשָׁר דְּהַמְּחִצּוֹת שֶׁתַּחְתָּיו לֹא חֲשִׁיבִי מְחִצּוֹת לְעִנְיָן זֶה הוֹאִיל שֶׁעֲשׂוּיוֹת מִכְּבָר]. וְנִרְאֶה דְּכָל זֶה כְּשֶׁאֵינוֹ מֻנָּח אֶז גָּחֲלִים לוֹחֲשׁוֹת בְּהַתָּנוּר, דְּאִי לָאו הָכִי בְּכָל גַּוְנֵי אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְסֹתְמוֹ אֶת הַחוֹר לְמַעְלָה דְּעַל יְדֵי סְתִימָתוֹ גּוֹרֵם כִּבּוּי לַהֶגָּחָלִים, וְאַף דְּאֵינוֹ מְכַוֵּן לָזֶה, פְּסִיק רֵישָׁא הוּא וּכְעֵין מַה שֶּׁכָּתַב בְּסִימָן רנ"ט בְּסוֹפוֹ וּבְסִימָן רע"ז סָעִיף א':

(כא) דַּפִּין מְחֻבָּרִין. בְּסִימָן תק"ב כְּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ומ"ש על וכן) דְּבָעֵינַן שֶׁיִּהְיוּ הַמְּחִצּוֹת מַגִּיעִין עַד לָאָרֶץ [אַף אִם סָמוּךְ לָאָרֶץ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה שָׁם אֵין הַדָּפֶן מַגִּיעַ, אָמְרִינַן בְּזֶה לָבוּד, וְעַיֵּן שָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט) וּבְשַׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים בָּזֶה]. וּלְעִנְיַן תֵּבָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ שׁוּלַיִם גַּם מִלְּמַטָּה [כְּמוֹ תֵּבָה שֶׁקּוֹרִין שְׁלָא"ף בְּאַנ"ק], עַיֵּן בְּסָעִיף י"ג (שם) מַה שֶּׁנִּכְתַּב בָּזֶה: (כב) דְּפָנֵי הַתֵּבָה. כָּתַב הַטַּ"ז (סק"ד), דְּאַף דְּבִטּוּר אִיתָא אַרְבָּעָה דַּפִּין מְחֻבָּרִין, לָאו דַּוְקָא הוּא, דִּבְמִטָּה שֶׁדָּרְךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאֲוִירָהּ מִתַּחַת בְּהֶנָּחַת מְנָעֲלִים וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, אָסוּר אֲפִלּוּ כְּשֶׁיֵּשׁ לָהּ רַק שְׁנֵי דַּפִּין מִשְּׁנֵי צְדָדִין הַמַּגִּיעִין לָאָרֶץ, דִּבְשִׁתַּיִם לְבַד חֲשִׁיב אֹהֶל עִם מְחִצּוֹת וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ו' לְעִנְיַן חֲבִיּוֹת, (כמ) וְכֵן כָּתְבוּ שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, אֲבָל בְּשֻׁלְחָן דְּמִתִּיר הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, הוּא אֲפִלּוּ כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מְעַט מְחִצּוֹת, וְאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ אַרְבָּעָה דַּפִּין מִכָּל הַצְּדָדִין כְּמוֹ תֵּבָה, דְּאז חָשִׁיב אֹהֶל בְּהֶנָּחַת הַדָּף מִלְּמַעְלָה, מִשּׁוּם דִּבְלָאו הָכִי סְתָמוֹ אֵינוֹ עוֹמֵד לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּאֲוִירוֹ [וּכְשֶׁאֵינוֹ מִשְׁתַּמֵּשׁ בַּאֲוִירוֹ לֹא חָשִׁיב אֹהֶל וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ז'], וְעַל כֵּן צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ אַרְבָּעָה דַּפִּין מִכָּל הַצְּדָדִין כְּמוֹ תֵּבָה, (כט) דְּאָז רָאוּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּאֲוִירוֹ. (ל) וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמְּצַדְּדִין לְהָקֵל בְּהִשָּׁלְחָן לְהַנִּיחַ עָלָיו הַדָּף מִלְּמַעְלָה, אֲפִלּוּ

בְּאוּר הֲלָכָה

מַשֶּׁהוּ וְכוּ' וּבֵין בַּגַּג חָיִב וְכוּ', כָּל זֶה מְתֻבָּאָר מִדִּבְרֵי הַפְּרִי מְגַדִּים (משׁ"ז סק"ח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וְרָאִיתִי בְּחַיֵּי אָדָם (ח"ב) כְּלָל מ"ב (ס"א) שֶׁכָּתַב לְעִנְיַן אֹהֶל קָבוּעַ דְּבָעֵינַן שֶׁיַּעֲשֶׂה גַּם הַמְּחִצּוֹת בְּשַׁבָּת, דְּעַיֵּן שָׁם בְּסָעִיף ב' מַה שֶּׁכָּתַב לְעִנְיַן וִילוֹן, וְלֹא נִהִירִין דְּבָרָיו, וּמַה שֶּׁהֵבִיא מַהֲרַשְׁבָּ"א בְּחִדּוּשָׁיו (קלה. ד"ה ומורר) אֵין רְאָיָה כְּלָל, דְּשָׁם כַּוָּנָתוֹ לְעִנְיַן אֹהֶל עֲרַאי שֶׁאִסְּרוּ מִדְּרַבָּנָן דְּהָוֵה אֵירֵי שָׁם בְּכָל הָעִנְיָן, וְלָזֶה כָּתַב דְּבָעֵינַן שֶׁיִּהְיֶה צָרִיךְ לְחֻלָּל שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת, וְהוּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׁשׁ מְחִצּוֹת [דְּשֵׁשׁ הַמְּחִצּוֹת כְּאַרְבָּעָה] (שם ס"ק כסא) שֶׁהֵבִיא שָׁם בְּעַצְמוֹ אַחַר כָּךְ בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל אֲבָל וְכוּ' עַיֵּן שָׁם:

* דַּפִּין מְחֻבָּרִים. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כא) בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַבֵּית יוֹסֵף. וְהִנֵּה הַתּוֹסָפַת שַׁבָּת (סק"י) כָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וּבְסִימָן תק"ב כָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף דְּבָעֵינַן מְחִצּוֹת הַמַּגִּיעוֹת לָאָרֶץ וְהַמְּחִצּוֹת צְרִיכוֹת שֶׁיִּהְיוּ גְּבֹהָן עֲשָׂרָה טְפָחִים אוֹ שִׁבְעָה וּמֵשָׁהוּ וּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים מִן הָאָרֶץ עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּבָאֱמֶת לֹא נִזְכַּר שָׁם בְּבֵית יוֹסֵף רַק דְּאִם הָיוּ מְגֹלָּעוֹת פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה מִן הָאָרֶץ אָמְרִינַן דִּכְלִבּוּד דָּמְיָא וַחֲשִׁיבִי כְּמְגֹלָּעוֹת, אֲבָל לֹא נִזְכַּר מְאוּמָה מֵעִנְיַן גְּבוֹהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בְּרוּר דְּסִפֵּק הַמְּהֵימָנוּת פְּלִטָּתָן דְּהַתּוֹסָפַת שַׁבָּת; דְּאַף דִּבְעָלְמָא שָׁם מְחִצָּה כְּשֶׁגְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה, הָכָא לְעִנְיַן אֹסֶר"ג, מִשּׁוּם דְּדָמְיָא לְאֹהֶל לֹא שַׁיָּךְ כְּלָל דָּבָר זֶה, דִּכְיָון שֶׁיֵּשׁ עַל זֶה שׁוּם תַּמְדִּינָה מִשְּׁתֵּי דְּעוֹת קַטָּנוֹת וְגַם עֲלֵיהֶן מִלְּמַעְלָה, אָסְרוּ חַז"ל לַעֲשׂוֹת דָּבָר זֶה, וְתַדַּע, דְּבָסְעִיף ז' לֹא הִתִּירוּ לְהַנִּיחַ סֵפֶר אֶחָד עַל שְׁנֵי סְפָרִים, רַק מִשּׁוּם דְּאֵין צְרִיךְ לָאֲוִיר שֶׁתַּחְתֶּיהָ, וְכֵן אִסְּרוּ חַז"ל בְּיוֹם טוֹב אֲפִלּוּ לְהַעֲמִיד בֵּיצָה אַחַת עַל גַּבֵּי שְׁנַיִם לְצָלוֹתָם רַק פְּשׁוּטִי, כְּדְאִיתָא בְּבֵיצָה ל"ב (ע"ב) בְּתוֹסָפוֹת (ד"ה מלמטה) וּבְרֹאשׁ (יח.) וּבְרֹאשׁ (פ"ד סי' יא) וּבְרֹאן (שם ד"ה האי) שָׁם. וּנְהִי דִּלְעִנְיַן שִׁיעוּר הַמְּחִצּוֹת מַגִּיעִין עַד סְמוּךְ לָאָרֶץ עַל כָּל פָּנִים פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, סְבִירָא לְהוּ לְהַפּוֹסְקִים דְּגַם כָּזֶה בְּעֵינַן כְּמוֹ בְּעָלְמָא, **אֲבָל זֶה בָּרוּר דַּאֲפִלּוּ בִּמְחִצּוֹת קַטָּנוֹת שֶׁבְּקַטָּנוֹת כִּגְבֹהּ שֶׁפַח אָסְרוּ חֲכָמִים בָּזֶה.** וְאַחַר כָּךְ מָצָאתִי תַּמְצִית דִּבְרֵינוּ בְּשַׁבָּת קל"ח עַמּוּד ב' בְּתוֹסָפוֹת דִּבּוּר הַמַּתְחִיל שָׁאנֵי, בְּשֵׁם ר"י, עַיֵּן שָׁם:

* מִטּוֹת. שֶׁלָּנוּ וְכוּ'. וַדַּעַת הָרַשְׁבָּ"א בְּחִדּוּשָׁיו (שבת קלח. ד"ה אבל) **וְכֵן מַשְׁמַע מִסְּקָנַת הָרַ"ן** (שם נו: ד"ה וכתבו בתוס') **וְהָרֹב הַמַּגִּיד** (פכ"ב הכ"ח) **וְהוּבְאוּ דִּבְרֵיהֶם בְּבֵית יוֹסֵף** (ד"ח ופירשו התוס'), **דְּאִם צָרִיךְ לָאֲוִיר שֶׁתַּחְתָּיו לְהִשְׁתַּמֵּשׁ, אָסוּר אֲפִלּוּ בָּלֹא מְחִצּוֹת**, וְהֵבִיא רְאָיָה לָזֶה מִמַּה שֶּׁאִסְּרוּ חַז"ל בְּגוּד (שבת קלח.), **וְעַל כֵּן בְּמִטּוֹת שֶׁלָּנוּ גַּם כֵּן אָסוּר, דְּמִשְׁתַּמֵּשׁ בַּאֲוִירוֹ בְּהַנָּחַת מְנָעֲלִים וְכַיּוֹצֵא בּוֹ, וְהוּבָא בְּרַבֵּנוּ יְרֻחָם** (נתיב יב ח"ד) **שְׁתֵּי הַדָּעוֹת וְלֹא הִכְרִיעַ, וְהַמְחַבֵּר סָתַם כְּדַעַת הַמַּקֵּלִין** וּמְשׁוּם דְּהוּא דָּבָר שֶׁל דְּבָרִים. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א סִימָן תק"ב (ס"א) שֶׁהֵבִיא רְאָיָה חֲזָקָה לְדִבְרֵיהֶם, דְּאַם לֹא כֵּן אַף מִמַּעְלָה לְמִטָּה יְהֵא אָסוּר, וְאִם כֵּן מַה שֶּׁאִסְּרוּ חֲכָמִים בְּגוּד, עַל כָּרְחָךְ טַעֲמָא אַחֲרִינָא יֵשׁ בָּזֶה, וְגַם הָרַמ"א גּוּפֵיהּ דְּהֵבִיא דִּבְרֵי הָרַשְׁבָּ"א שָׁם בְּסִימָן תק"ב (שם) [וְכֵן הַמְחַבֵּר פֹּה בְּסָעִיף ז'], לֹא הֵבִיא דִּבְרֵיהֶם אֶלָּא לְהָקֵל, דִּבְעֵינַן שֶׁיִּהְיֶה גַּם עוֹמֵד לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּאֲוִירוֹ, אֲבָל לֹא דְּבָזֶה לָבַד דַּי. וְכֵן מָשְׁמַע מֵהַטּוּר גַּם כֵּן כְּעֵין זֶה. וְהִנֵּה רָאִיתִי בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ו) שֶׁכָּתַב דְּלוֹ הָיָה נִרְאֶה לְכָאוֹרָה לְהַחְמִיר כְּהָרַשְׁבָּ"א אַחֲרֵי שֶׁגַּרְאָה שֶׁמִּסְקָנַת הָרַ"ן וְהָרֹב הַמַּגִּיד כְּמוֹתוֹ, אֶלָּא שֶׁאֵין בְּיָדוֹ לְהַחְמִיר. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֲפִלּוּ לוֹמַר אַחֲרֵי דְּדַעַת הָרֹבָּה רִאשׁוֹנִים וְהֵם הַתּוֹסָפוֹת (שם ד"ה כסא) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם וְהַגָּהוֹת מֵיימוֹנִי (פכ"ב אות ר) וְהַסְּמַ"ק (מצוה רפב) וְהָרֹא"שׁ (ביצה פ"ד סי' יא) וְהַטּוּר כֻּלָּם עוֹמְדִים בִּשִׁיטָה אַחַת, לֹא רָצָה לְהַחְמִיר נִגְדָּם. וְאַף דְּדַעַת רַשַׁ"י שָׁם שֶׁהִנָּה הַתּוֹסָפוֹת שַׁבָּת (סק"י) כָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וּבְסִימָן תק"ב כָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף דְּבָעֵינַן מְחִצּוֹת הַמַּגִּיעוֹת לָאָרֶץ וְהַמְּחִצּוֹת צְרִיכוֹת שֶׁיִּהְיוּ גְּבֹהָן עֲשָׂרָה טְפָחִים אוֹ שִׁבְעָה וּמֵשָׁהוּ וּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים מִן הָאָרֶץ עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּבָאֱמֶת לֹא נִזְכַּר שָׁם בְּבֵית יוֹסֵף רַק דְּאִם הָיוּ מְגֹלָּעוֹת פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה מִן הָאָרֶץ אָמְרִינַן דִּכְלִבּוּד דָּמְיָא וַחֲשִׁיבִי כְּמְגֹלָּעוֹת, אֲבָל לֹא כָּתַב מְאוּמָה מֵעִנְיַן גְּבוֹהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בְּרוּר דְּסִפֵּק הַמְּהֵימָנוּת פְּלִטָּתָן דְּהַתּוֹסָפַת שַׁבָּת; דְּאַף דִּבְעָלְמָא שָׁם מְחִצָּה כְּשֶׁגְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה, הָכָא לְעִנְיַן אֹסֶר"ג, מִשּׁוּם דְּדָמְיָא לְאֹהֶל לֹא שַׁיָּךְ כְּלָל דָּבָר זֶה, דִּכְיָון שֶׁיֵּשׁ עַל זֶה שׁוּם תַּמְדִּינָה מִשְּׁתֵּי דְּעוֹת קַטָּנוֹת וְגַם עֲלֵיהֶן מִלְּמַעְלָה, אָסְרוּ חַז"ל לַעֲשׂוֹת דָּבָר זֶה, וְתַדַּע, דְּבָסְעִיף ז' לֹא הִתִּירוּ לְהַנִּיחַ סֵפֶר אֶחָד עַל שְׁנֵי סְפָרִים, רַק מִשּׁוּם דְּאֵין צְרִיךְ לָאֲוִיר שֶׁתַּחְתֶּיהָ, וְכֵן אִסְּרוּ חַז"ל בְּיוֹם טוֹב אֲפִלּוּ לְהַעֲמִיד בֵּיצָה אַחַת עַל גַּבֵּי שְׁנַיִם לְצָלוֹתָם רַק פְּשׁוּטִי, כְּדְאִיתָא בְּבֵיצָה ל"ב (ע"ב) בְּתוֹסָפוֹת (ד"ה מלמטה) וּבְרֹאשׁ (יח.) וּבְרֹאשׁ (פ"ד סי' יא) וּבְרֹאן (שם ד"ה האי) שָׁם. וּנְהִי דִּלְעִנְיַן שִׁיעוּר הַמְּחִצּוֹת מַגִּיעִין עַד סְמוּךְ לָאָרֶץ עַל כָּל פָּנִים פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, סְבִירָא לְהוּ לְהַפּוֹסְקִים דְּגַם כָּזֶה בְּעֵינַן כְּמוֹ בְּעָלְמָא, **אֲבָל זֶה בָּרוּר דַּאֲפִלּוּ בִּמְחִצּוֹת קַטָּנוֹת שֶׁבְּקַטָּנוֹת כִּגְבֹהּ שֶׁפַח אָסְרוּ חֲכָמִים בָּזֶה.** וְאַחַר כָּךְ מָצָאתִי תַּמְצִית דִּבְרֵינוּ בְּשַׁבָּת קל"ח עַמּוּד ב' בְּתוֹסָפוֹת דִּבּוּר הַמַּתְחִיל שָׁאנֵי, בְּשֵׁם ר"י, עַיֵּן שָׁם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

שָׁם דְּדַוְקָא כְּשֶׁעוֹשֶׂה גַּם הַמְּחִצּוֹת בְּשַׁבָּת, וְכֵן בְּדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת בֵּיצָה ל"ב (ע"ב ד"ה מלמטה) נוֹהֵג בְּהֶדְיֵא לְעִנְיַן מִטָּה דְּדַוְקָא כְּשֶׁעוֹשֶׂה גַּם הַמְּחִצּוֹת בְּשַׁבָּת, וְלֹא נוֹהֲגִין שָׁם שׁוּם נַפָּקָא מִנָּהּ בֵּין כְּשֶׁהָיוּ שְׁתֵּי מְחִצּוֹת אוֹ אַרְבַּע: (כב) תּוֹסָפוֹת שָׁם וּבְכַמָּה מְקוֹמוֹת, וְהָרַ"ן (שם ח. ד"ה האי) [וְכֵן מַשְׁמַע בְּטוּר סִימָן תק"ב] וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"א וְכֵן מוּכָח מִפְּרֵי מְגַדִּים סָעִיף קָטָן ד' בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב: (כג) רַשַׁ"י (שם לב: ד"ה מלמטה): (כד) רַשַׁ"י (שם לג. ד"ה וכן ביצתא) וְרִי"ף (שם יח.): (כה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) בְּשֵׁם הָרֹא"שׁ (שם פ"ד סי' יא) דְּזֶהוּ הַחִלּוּק מִמַּחֲצֶלֶת דְּסוֹף סָעִיף ב', דְּאָמְנָם נַעֲשֶׂה הָאֹהֶל מִמֵּילָא, וְשָׁם כַּוָּנָתוֹ לְצֵל [וְאַף דִּבְרֹא"שׁ נִזְכַּר עוֹד טַעַם דְּהָתָם הוּא בְּנִין חָשׁוּב, לְרִוְחָא דְּמִלְּתָא כָּתְבוּ, אֲבָל בְּטַעַם זֶה לְבַד סָגֵי, וּרְאָיָה מֵהֵהִיא דִּכּוּבַּע שֶׁקֶּה שִׁיּוֹצֵאת מֵרֹאשׁוֹ טָפַח שֶׁאָסוּר מִשּׁוּם אֹהֶל וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן ש"א סָעִיף מ', אַף שֶׁהוּא בְּלֹא מְחִצּוֹת, וְהוּבָא זוֹ בְּכַמָּה אַחֲרוֹנִים]. וְכֵן כָּתְבוּ הַטַּ"ז (סק"ו יא) וְתוֹסָפַת שַׁבָּת (סק"י יא) וּפְרֵי

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

וְכֵן רַגְלֵי הַשֻּׁלְחָן, (כג) מֻתָּר ד (כד) * ט מֻטָּה שֶׁהִיא מְסֹרָגֶת (פרוש, נָאֳרָגֶת) בַּחֲבָלִים, אִם יֵשׁ בֵּין חֶבֶל לְחֶבֶל (כה) שִׁלְשָׁה טְפָחִים, אָסוּר לִפְרֹס עֲלֵיהֶם סָדִין מִשּׁוּם דְּעָבִיד אָהֳלָא, וְכֵן אָסוּר לְסַלֵּק בָּגֶד הַמַּחְזִיק מַעֲלֶיהָ מִשּׁוּם דְּקָא סָתַר אָהֳלָא. (כו) וְאִם הָיָה עָלֶיהָ כַּר אוֹ כֶּסֶת אוֹ בֶּגֶד פָּרוּס מֻתָּר לְסַלְּקוֹ כְּשֶׁעוֹר טָפַח, מֻתָּר לִפְרֹס בְּשַׁבָּת עַל כָּל הַמִּטָּה: ה * י כִּסֵּא הֶעָשׂוּי פְּרָקִים, וּכְשֶׁרוֹצִים לְיַשֵּׁב עָלָיו פּוֹתְחִין אוֹתוֹ וְהָעוֹר נִפְתָּח, וּכְשֶׁמְּסִירִים אוֹתוֹ סוֹגְרִים אוֹתוֹ וְהָעוֹר נִכְפָּל, (כז) מֻתָּר (ז) לְפָתְחוֹ (כח) * לְכַתְּחִלָּה: ו כ כְּשֶׁמְּסַדְּרִים חֲבִיּוֹת זוֹ עַל גַּבֵּי זוֹ אַחַת עַל גַּבֵּי שְׁתַּיִם, אוֹחֵז בְּיָדוֹ הָעֶלְיוֹנָה וִיסַדֵּר הַתַּחְתּוֹנוֹת תַּחְתָּיהָ, אֲבָל

ט הָרַ"ן (נז: ד"ה ומטה) וְהָרֹב הַמַּגִּיד (פכ"ב הכ"ח) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (קלח. ד"ה אבל). י שָׁם בְּשֵׁם מֹהֲרַ"א דְּטָרַסְקַל. כ בְּיצָה ל"ב (ע"א).

בְּאֵר הַיטֵב

כְּמוֹ שָׁכַתְבְתִּי סָעִיף י"ג. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו): (ו) **בְּכָל גְּוָנָא.** דְּאֵין אֹהֶל בְּלֹא מְחִצּוֹת. אַף עַל גַּב דְּמַחֲצֶלֶת אֲסוּרָה בְּלֹא מְחִצּוֹת כְּמוֹ שָׁכַתּוּב בְּסָעִיף ב', הָתָם עִקַּר כַּוָּנָתוֹ לַעֲשׂוֹת אֹהֶל לְצֵל, אֲבָל בְּנֵין עֲרָאי כָּזֶה לֹא מִקְרֵי אֹהֶל בְּלֹא מְחִצּוֹת. הָרַא"ש פָּרַק ד' דְּבֵיצָה (סי' יא). וּלְפִי זֶה אֲפִלּוּ לִסְתּוֹם הַכִּירַיִם שֶׁלָּנוּ בְּכִסֵּת עֲבָה שֶׁמְּשִׁימִין עַל הַמּוֹט, דְּהֲרֵי בִּנְיַן חָשׁוּב כֵּיוָן שֶׁכַּוָּנָתוֹ לְסָתְם הַנֶּקֶב, וְלֹא הֲרֵי מוֹסִיף דְּשָׁרֵי רַ"ש סִימָן שי"ג, דְּהָכָא יֵשׁ לוֹ מְחִצּוֹת בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְהֲרֵי לַהּ אֹהֶל בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ סוֹף הַסִּימָן (ס"ק כא), וְסִימָן תר"מ סָעִיף ד' בְּהַגָּ"ה (סק"ח) וְעַיֵּן סִימָן ש"א סָעִיף מ' (ס"א ס"ק נא). מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו): ה (ז) **לִפְתֹּחַ.** דְּלֹא עָבִיד מִידֵי, אֶלָּא לְיַתּוּבֵי בְּעַלְמָא,

בְּאוּר הֲלָכָה

בְּבֵיצָה ל"ב (ע"ב ד"ה לשפות) מַשְׁמַע דְּלֹא צָרִיךְ מְחִצָּה, הָלֵא דָּעָתוֹ שָׁם (לג. ד"ה והלכתא) דְּסוּגְיָא זוֹ אַזְלָא רַק אַלְבָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה, וְאַלְבָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתָּר לְגַמְרֵי. וְכֵן דַּעַת הָרֵיבָ"ש וְהָאוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' פח) וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיא בִּדְרָכֵי מֹשֶׁה (אות ב), אֶלָּא שֶׁאֵין אָנוּ סוֹבְרִין כְּמוֹתָם בָּזֶה, מִפְּנֵי שְׁדַעַת הָרַ"ף (ביצה יח.) וְהָרַמְבַּ"ם (רי"ט פ"ד הל' יד-טו) וְהַתּוֹסָפוֹת (ביצה לב: ד"ה מלמטה) וְהָרַא"ש (שם) אֵינוֹ כֵּן וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים, וְעַל כָּל פָּנִים בְּדָבָר שֶׁמְּקִלְקֵל הַתּוֹסָפוֹת וְהָרַא"ש וְיסִיעָתָם, יֵשׁ לְהַקֵּל. **וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה נִרְאֶה** [ג] **שָׁטוּב לְחֹשׁ לִדְבְרֵי הָרַשְׁבָּ"א וְיסִיעָתוֹ לְהַחְמִיר, אִם לֹא בְּשַׁעַת הַדְּחַק. וְדַע, דְּכָל זֶה שֶׁהֶאֱרַכְנוּ הוּא רַק בְּגֹבַּהּ שֶׁאֵינוֹ עָשׂוּי לְצֵל** וּכְהַהִיא דְּקָרְשִׁים שֶׁל הַמִּשָּׁה וּכְהָאי גַּוְנָא שֶׁעָשׂוּי רַק לְהִשְׁתַּמֵּשׁ מִלְּמַעְלָה עַל גַּבּוֹ, **אֲבָל בְּגֹבַּהּ הָעָשׂוּי לְצֵל אוֹ לְהָגֵן מִפְּנֵי הַשְּׁמָשׁ, בְּוַדַּאי לְכַלַּי עַלְמָא יֵשׁ בָּזֶה אִסּוּרָא** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ', וְעַיֵּן לְקַמָּן (בהל"ה ד"ה טפח) בְּמֶה שֶׁכָּתַבְנוּ לְעִנְיַן נְשִׁיאַת אֲמִבְּרֶיל"ו:

ד * מִטָּה שֶׁהִיא וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כד). **וְדַע דְּאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ לָהּ מְחִצּוֹת [וְהוּא הַדִּין לְדַעַת הָרַשְׁבָּ"א** (שבת קלח. ד"ה אבל) **דְּמַחְמִיר אֲפִלּוּ כְּשֶׁאֵין לָהּ מְחִצּוֹת] גַּם כֵּן יֵשׁ עֵצָה בְּפַרְסַת הַסָּדִין אַף שֶׁיֵּשׁ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים בֵּין חֶבֶל לְחֶבֶל, דְּהַיְינוּ שֶׁיִּאחֲזוּ הָאֲנָשִׁים הַסָּדִין אוֹ הַכַּר בָּאֲוִיר וְיַכְנִיס אַחַר אֶת הַמִּטָּה תַּחְתֶּיהָ.** וְכֵיוָן שֶׁהוּא שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ בְּנִין לַעֲשׂוֹת תְּחִלָּה הַגַּג וְאַחַר כָּךְ יַכְנִיס תַּחְתֶּיהָ מַה שֶּׁלְּמַטָּה מֵהַגַּג, הִתִּירוּ בְּאֹהֶל עֲרַאי וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ג':

ה * כִּסֵּא וְכוּ'. וּמִטּוֹת שֶׁלָּנוּ הַמְחֻבָּרוֹת וְעוֹמְדוֹת, אִם הֵיא זְקוּפָה אוֹ מִטָּה עַל צִדָּהּ, מֻתָּר לְנַטּוֹתָהּ לִישְׁכָּבָה עַל רַגְלֶיהָ, דְּלָאו מִידֵי עָבִיד אֶלָּא לְיַתּוּבֵי בְּעַלְמָא (רַ"שׁ"י (קלח. ד"ה אבל) וְטוּר וּשְׁאָר פּוֹסְקִים). **וְעַיֵּן בְּפֶרֶשׁ מִגְדִּים** (א"א סק"ח) **שֶׁמִּסְתַּפֵּק לְעִנְיַן תֵּבָה הַמְחֻזֶּקֶת אַרְבָּעִים סְאָה אִם מֻתָּר לְכַפּוֹתָהּ עַל אֶכְלִין וּמִשְׁקִין,** דְּאֶפְשָׁר דְּכֵיוָן שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ שֵׁם אֹהֶל וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן א' סָעִיף ד' בְּהַגָּ"ה, חֲמִיר טְפֵי עַיֵּן שָׁם **[וְסִפְקָתוֹ הוּא רַק לְפֶרֶשׁ רַשׁ"י]** (שם), דִּלְפֶרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת שָׁם (ד"ה כסא) כָּל הַבְּרִיָּתָא זוֹ מִשּׁוּם אֹהֶל אַתְיָא, וְעַל כָּרְחָךְ בְּשֶׁיֵּשׁ לָהּ מְחִצּוֹת, וְאַף עַל פִּי כֵן הִתִּירוּ בְּמִטָּה לְזַקְפָהּ מִשּׁוּם דְּלֵיכָּא עָבִיד.

*** לְכַתְּחִלָּה.** וּלְפִי זֶה נִרְאֶה לְכָאוֹרָה דְּהוּא הַדִּין בְּמִטּוֹת שֶׁל בְּרָזֶל שֶׁלָּנוּ שֶׁעֲשׂוּיִין מְקֻפָּלִין וְנִסְמוֹכִין לַכֹּתֶל אִם מֻתָּר לְפוֹשְׁטָן בְּשַׁבָּת, דְּהָא עֲבִיד וְקָאֵי מִבְּעוֹד יוֹם, וְאֵין עוֹשֶׂה שׁוּם מְלָאכָה רַק שְׁפוֹשְׁטָן. **אַךְ זֶהוּ שְׁגָגָה, דְּהָכָא הָא אִירְיָא שֶׁגַּם הַגַּג וְהוּא הֶעָוֹר שָׁעֵל הַכִּסֵּא גַּם כֵּן קָבוּעַ בּוֹ מִבְּבָר.** וְעַל כֵּן גַּם הַגַּג הֲלֹא עֲבִיד וְקָאֵי כִּדְאִיתָא בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּהֶדְיָא בְּשַׁבָּת קל"ח עַמּוּד א' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל כִּסֵּא, דְּפָרַט זֶה הוּא לְעִנּוּבָא, **וּמַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאֵלּוּ הַמִּטּוֹת שְׁפוֹרְסִין עָלֶיהָ עַתָּה חֲפָצִין, בְּשַׁבָּת-אַחַר פְּשִׁיטָתָהּ,** וְהוּא נַעֲשָׂה כְּסֵדֶר הָאֹהֶל שֶׁמִּתְחִלָּה הַמְּחִצּוֹת וְאַחַר כָּךְ הַגַּג, דְּאָסוּר. אַךְ אִם הַשְּׁלִיבוֹת שֶׁל הַמִּטּוֹת סְמוּכִין זֶה לָזֶה שֶׁאֵין בֵּינֵיהֶן שְׁלֹשָׁה טְפָחִים דְּכַלְבּוֹךְ דְּמֵיָא, אֲפִלּוּ דִּישׁ לְהָקֵל מִטַּעַם דְּגַם הַגַּג כְּאִלּוּ נִגְמַר כְּבָר מִבְּעוֹד יוֹם. גַּם יֵשׁ לְכָאוֹרָה לְדוֹן בָּזֶה לְהָקֵל מִטַּעַם שֶׁאֵין לָהּ מְחִצּוֹת, וּכְבָר פָּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְעִיל בְּסָעִיף ג' מִתְּנָאֵי הַמִּטָּה דְּבָעֵינַן שֶׁיִּהְיוּ לָהּ מְחִצּוֹת וְעַל כָּל פָּנִים שְׁתֵּי מְחִצּוֹת **וּכְפִי מַה שֶּׁבֵּאַרְתִּי** בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּסָעִיף קָטָן כ"ב, אַף גַּם בָּזֶה יֵשׁ לְפַקְפֵּק מְאֹד, דִּלְפִי מַה שֶּׁבֵּרַרְנוּ לְעִיל בְּבֹאוּר הֲלָכָה בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל דַּפִּין דִּבְעֵינַן שֶׁיִּהְיוּ הַמְּחִצּוֹת גְּבוֹהוֹת עֲשָׂרָה וְדֵי בִּמְחִצּוֹת כָּל דְּהוּ, אִם כֵּן הֲרֵי יֵשׁ לְהַמִּטָּה שְׁתֵּי מְחִצּוֹת בְּשׁוּלֵי הַמִּטָּה אַחַת מִצַּד רֹאשָׁהּ וְאַחַת מִצַּד מַרְגְּלוֹתֶיהָ, וְאַף שֶׁאֵינָן מְגִיעוֹת לָאָרֶץ יֵשׁ לְהַשְׁגִּיחַ. אוּלַי אֵין בֵּינָם לָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים וּכְלַכְּבוֹךְ דְּמֵיָא, לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף בְּסִימָן תק"ב (ד"ה ומ"ש על וכן) וּפָסַק הַמְּגַן אַבְרָהָם שָׁם בְּהָרֵה בְּסָעִיף קָטָן ט'. **אַךְ לְכָל אֵלּוּ הַדְּבָרִים יֵשׁ עֵצָה, דְּאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ בֵּין שְׁלִיבָה לִשְׁלִיבָה שְׁלֹשָׁה טְפָחִים וְגַם אִם נִימָא דְּהַמְּחִצּוֹת שֶׁבְּצַד רֹאשָׁהּ וּמַרְגְּלוֹתֶיהָ חֲשׁוּבוֹת מְחִצּוֹת לְעִנְיַן זֶה, גַּם כֵּן יֵשׁ עֵצָה, דְּהֵינוּ שֶׁמַּתְחִלָּה יִפְרְסוּ אֲנָשִׁים אֶת הַסָּדִין וְיַאֲחֲזוּהוּ בָּאֲוִיר וְאַחַר כָּךְ יִפְשֹׁט אֶחָד אֶת הַמִּטָּה זוֹ רַגְלָיִא בְּיָדוֹ, דְּמֵצִינוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שֶׁאִסְרוּ חַזַ"ל מִשּׁוּם טִרְחָא דְּשַׁבָּת** [עַיֵּן בְּסִימָן שכ"ד סָעִיף ט' וּבְסִימָן של"ג] **וּבָזֶה נִמְצָא אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ בִּפְשִׁיטָתוֹ מִשּׁוּם טִרְחָא, וְצָרִיךְ עִיּוּן [וְאִם יֵשׁ בָּזֶה מִפְּנֵי כְּבוֹד הָאוֹרְחִים**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

אֲפִלּוּ בְּשֻׁלְחָן, וּמִדִּבְרֵי הַטּ"ז לֹא מַשְׁמַע כֵּן דְּהוּא כּוֹתֵב דִּלְכָלֵי עֶלְמָא בְּשֻׁלְחָן לֹא מְהֻנֵּי שְׁתֵּי מְחִצּוֹת, וְצָרִיךְ עִיּוּן: **ד (נה) וְגַם מֵרֵי שֶׁהֲעֲמִיד עָתָה אוֹתָהּ בְּשַׁבָּת בְּמָקוֹם הַזֶּה כְּדֵי לִפְרֹס עָלֶיהָ, וְכֵן מַרְקְדָק לְשׁוֹן הַטּוּר, דְּאִם הָיְתָה עוֹמֶדֶת פֹּה מִבְּעוֹד יוֹם הֲרֵי נַעֲשׂוּ הַמְּחִצּוֹת מִבְּעוֹד יוֹם, וְלַיְלָא בָּזֶה מִשּׁוּם אֹהֶל עֲרַאי וְכַנַּ"ל חָמוּר מִבְּנִין,** [ג] **דִּבְסִתִּירָה בְּוַדַּאי אֲפִלּוּ הָכָל נַעֲשָׂה מִבְּעוֹד יוֹם שֵׁרֵי [בְּהוּ שָׁם**

דִּיקוּטֵי דְּבָרִים הָרַב: א) וּבְשו"ע הָרַב (סי' תקב ס"ו) כָּתַב שֶׁמּוּתָּר לִסְדֹּר שׁוּלְחָן עַל גַּבֵּי רַגְלָיו אַע"פ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם דְּפָנוֹת מְגִיעוֹת לוֹ מֵאָרְבַּע רוּחוֹת. **ב)** וּבְשו"ע הָרַב (סי"א) כְּלַל לֹא הִזְכִּיר שִׁיטַת הָרַשְׁבָּ"א. **ג)** וּבְשו"ע הָרַב (סט"ז) כָּתַב: כָּל אֹהֶל שֶׁמּוּתָּר לְנַטּוֹתוֹ וְאֵין בּוֹ מִשּׁוּם בִּנְיָן אֵין בּוֹ ג"כ מִשּׁוּם סְתִירָה וּמוּתָּר לִפְרֹס חוּץ מִכְּשֶׁמְּנִיחַ עַל אֹהֶל טֶפַח הָעֲשׂוּי מִבְּעוֹד יוֹם שֶׁאֵינוֹ מוּתָּר אֶלָּא לְסַתֵּר אֶת הַתּוֹסֶפֶת אֲבָל לֹא אָסְרוּ לִפְרֹס עַל גַּבֵּי אֹהֶל הָעֲשׂוּי מֵאֲתְמוֹל. **ד)** וּבְשו"ע הָרַב (סי"ב) כָּתַב: כָּל גַּג עַרַאי שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן בּוֹ לְעֲשׂוֹת אֹהֶל לֹא אָסְרוּ לִפְרֹס עַל הַמְּחִיצוֹת שֶׁמֵּעֵמִיד תַּחְתָּיו בְּשַׁבָּת אֶלָּא כְּשֶׁלֹּא הָיָה הַגַּג קָבוּעַ בְּמְחִיצוֹת מִבְּעוֹד יוֹם, אֲבָל אִם הָיָה כְּבָר קָבוּעַ בְּהֶן מִבְּעוֹד יוֹם אֲפִלּוּ אִם שְׁהִיוֹ נִכְפָּלִים וּמוּנָּחִים מוּתָּר לִפְרֹס עָלָיו וְכַנַּ"ל בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ':

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah